

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

Отже, професійна ідентичність вчителя – динамічна система та необхідна складова професійного становлення фахівця та його кар'єрного зростання, що починає формуватись у процесі професійної підготовки у ВНЗ та набуває подальшого розвитку у професійній діяльності.

Література

1. Березина Т.С. Становление профессиональной идентичности педагога / Т.С. Березина // Педагогическое образование и наука. – 2008. – № 7. – С. 24–27.
2. Ермолаева Е.П. Преобразующие и идентификационные аспекты профессиогенеза // Психологический журнал. – 1998. – Т. 19. – № 4. – С. 80–87.
3. Лукіянчук А.М. Проблема ідентифікації у професійному становленні студентів вищого навчального закладу I-II рівнів акредитації педагогічного профілю / А.М. Лукіянчук – [Електронний ресурс] – Режим доступу www.narodnaosvita.kiev.ua/vupysku/3/statti/2lukiyanchuk/lukiyanchuk.htm
4. Монастырский В.А. Киноискусство в социокультурной работе: Учеб. пособие. – Тамбов: Изд-во Тамбовского ун-та, 1999. – 147 с.
5. Шнейдер Л. Б. Профессиональная идентичность: теория, эксперимент, тренинг / Л. Б. Шнейдер. – М.: МПСИ; Воронеж: МОДЕК, 2004. – 600 с.
6. Тороп К.С. Професійна ідентичність майбутніх вчителів: психологічні особливості, структура, специфіка формування на етапі навчання у ВНЗ / К.С. Тороп // Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології Г.С. Костюка АПН України / За ред. С.Д. Максименка. – К.: «Логос», 2007. – Том. 7, Вип. 13. – С. 162-169.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Лобова О. В.

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Україна

Важливим чинником музичного й загальнокультурного зростання молодших школярів у системі загальної музичної освіти є особистість учителя початкових класів, який має бути підготовленим до проведення навчальної і позаурочної музично-виховної роботи з учнями. Роль викладача музики влучно визначила Г.Падалка: для дітей він не просто коментатор певного музичного твору, він – лоцман в неосяжному океані музики, завдання якого охоплюють широку сферу питань музичного виховання. І виконати їх у змозі лише по-справжньому кваліфікований спеціаліст. Отже, музичне виховання дітей і підготовка вчителя – дві сторони цілісного та нерозривного процесу [3, с. 4].

Тож предметом наступної наукової розвідки є аналіз сучасних тенденцій і проблем музично-педагогічної підготовки майбутніх учителів початкової школи у ВНЗ.

В історії розвитку мистецької педагогіки було зроблено чимало спроб визначити й певним чином класифікувати якості викладача музичних дисциплін. Зокрема, вагомим внеском у цю справу є розроблена наприкінці 70-х років минулого століття викладачами Одеського педінституту професіограма вчителя музики початкових класів, що вмістила чотири блоки: знання; уміння та навички; здібності; емоції та почуття.

Аналіз сучасних наукових досліджень дозволяє визначити розмаїття особистісних і професійних рис викладача музики у початкових класах. На наш погляд, ці якісні характеристики доцільно інтегрувати в складне багатоконпонентне утворення музично-педагогічної культури – категорії, що безпосередньо кореспондується з метою формування музичної культури школяра.

Сучасні педагогічні тенденції вимагають інноваційного розуміння музичної культури особистості з урахуванням можливостей мистецької освіти для максимальної реалізації інтелектуального, естетичного, творчого потенціалу людини та її різнобічного виховання. Отже, феномен музичної культури набуває нового, більш глобального й універсального змісту.

У цьому контексті доцільно сформулювати такі основні завдання процесу музично-педагогічної підготовки студентів:

- розвивати музично-педагогічну спрямованість майбутніх вчителів (позитивне ставлення до музики та музично-творчої діяльності дітей, розуміння ролі музичної освіти в їх розвитку та вихованні);
- забезпечувати опанування студентами системи знань, умінь і навичок з теорії та методики музичного виховання, а також інших складових музично-педагогічної компетентності педагога;
- сприяти музично-творчому розвитку майбутніх вчителів і формуванню їх готовності до комплексного розвитку учнів засобами музичного мистецтва;

- реалізовувати виховні ресурсипідготовки, що передбачає формування культури «спілкування» з музикою, а також вплив на духовні, моральні, естетичні та інші якості студентів.

Реалізація цих завдань має відбуватися комплексно, протягом усього терміну навчання студентів у ВНЗ.

Серед інших актуальних тенденцій підготовки сучасного викладача виокремлені: необхідність особистісно орієнтованого розширення меж фахових якостей педагога (О.Олексюк); зменшення періоду адаптації студентів до умов роботи в школі (Т.Танько); поліпшення вокальної та інструментальної готовності вчителя тощо.

Визначено низку проблемних аспектів у музичній підготовці майбутніх вчителів початкових класів. Як констатує В.Мішедченко, на сьогодні така підготовка являє собою сукупність ізольованих одна від одної ланок. Внаслідок студенти часто не реалізують спеціальні знання та навички через слабе володіння методами музичної освіти й конструювання уроку музики [2, с. 36].

Потребує посиленої уваги мовленнєва підготовка вчителя, оскільки для багатьох педагогів суттєву складність являє, наприклад, вербальна трактовка музичного твору. Як констатує С.Шип, учителі нерідко почуваються безпорадними у вирішенні завдань словесної інтерпретації музики, вдаючись до «частування» юних слухачів «неапетитною» та малокорисною інформацією суто теоретичного характеру, що грубо пов'язується з назвою та програмою твору. Натомість під час інтерпретації змісту музики слід звертатися до індивідуального досвіду кожного слухача, його особистих образів уявлення, асоціацій, почуттів, мотивів, цінностей тощо [4, с. 8-9].

Інша проблема пов'язана з упровадженням у навчальний процес підручників музичного мистецтва, ефективність використання яких суттєво залежить від майстерності педагога. Як свідчить практика, учитель часто виявляється недостатньо підготовленим до роботи з підручником нового типу, тому вельми часто доводиться спостерігати або відверте перебільшення функціонального значення підручника, або зведення його ролі лише до функцій пісенника.

Актуальною проблемою є підготовка студентів до забезпечення комплексного формування усіх складових музичної культури школяра. Анкетування 327 вчителів початкових класів м. Сум свідчить, що найбільші сподівання педагогів пов'язані з впливом музичної освіти на естетичне й емоційне виховання, наступними за рейтингом ідуть загальнокультурний і творчий напрями, потім – загальнонавчальний і мотиваційний. Значно меншу роль відведено моральному та розумовому вихованню школярів засобами музики.

Отже, уроки музичного мистецтва (як і музична освіта) часто не розглядаються учителями-класоводами як осередки та засоби цілісного розвитку й виховання особистості. Тому, незважаючи на властиву кожній дитині вроджену потребу в спілкуванні з музикою, далеко не кожний учитель прагне побудувати навчально-виховний процес з орієнтацією на планомірний розвиток природних задатків і новоутворень школяра.

Вважаємо, що музично-педагогічному вдосконаленню вчителя сприятиме введення до змісту навчальних планів педагогічних ВНЗ спецкурсу «Основи формування музичної культури школярів» [1, с. 476-477]. Оволодіння змістом спецкурсу сприятиме як теоретичній підготовці вчителя до реалізації культуротворчих функцій музичної освіти, так і практичному формуванню музичної культури школярів у загальноосвітніх навчальних закладах.

Література

1. Лобова О.В. Формування основ музичної культури молодших школярів: теорія та практика : [Монографія] / Ольга Лобова. – Суми : ВВП «Мрія» ТОВ, 2010. – 516 с.
2. Мішедченко В.В. Формування музично-педагогічної культури майбутніх учителів початкових класів і музики: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Мішедченко Валентина Василівна. – К., 2002. – 181 с.
3. Падалка Г.М. Учитель, музика, діти / Г. Падалка. – К. : Муз. Україна, 1982. – 144 с.
4. Шип С. Як передати словами зміст музики? / Сергій Шип // Мистецтво та освіта. – 2001. – № 2. – С. 8-12.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В ЄВРОПЕЙСЬКО-ЗАКОНОДАВЧОМУ КОНТЕКСТІ

Марусинець М. М.

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Україна

Від'ємною особливістю системи освіти більшості європейських країн є вертикальна диверсифікація (багатогалузевість). Особливий вияв вона має на середньому і старшому рівнях середньої школи – паралельна структура різних типів шкіл, які пропонують різноманітні навчальні послуги. Зазначене не тільки забезпечує відповідність цих навчальних закладів культурним запитам